

การศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1

ปกิตตา เอนกบุญทิพย์^{1*} พรเทพ ฐัฒน² นริสนันท์ เดชสุระ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2. เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 126 คน ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 126 คน รวม 252 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีบรรยากาศแบบปลดปล่อยสูงที่สุด รองลงมา คือ บรรยากาศแบบเปิดกว้าง บรรยากาศแบบผูกมัด และบรรยากาศแบบปิดกั้นตามลำดับ 2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้าง ด้านบรรยากาศแบบผูกมัด และด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นในทิศทางบวกมากกว่าครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ส่วนด้านบรรยากาศแบบปิดกั้น ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : บรรยากาศองค์การในโรงเรียน

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา e-mail: baitoey1bt@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: baitoey1bt@gmail.com

A Study On Organization Climate Of Schools Under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1

Pakitta Anakeboonthip^{1*} Pornthep Rupan² Narisanan Detsura³

Abstract

The purposes of this research were to : 1. study organization climate of schools under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 2. to compare organization climate of schools under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. Representative samples for this research were 216 educational administrators and 126 heads of academic affairs, totally 252 samples. An instrument on this research was a questionnaire with reliability at 0.94. The data analysis by statistic of Mean and Standard Deviation and t-test for Independent Sampling.

The results are as follows: 1. From the schools of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, it is found that the schools have the highest atmosphere on the “Free Type”, following by “Opening climate” and “Confining climate” atmosphere, respectively. The lowest type is “Closing climate” atmosphere. 2. The overall opinions from the educational administrators and the heads of academic affairs in schools of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 are significantly different in the statistic view at 0.05. The opinions of the educational administrators are higher than those of the heads of academic affairs.

Keywords : Organization climate of schools

¹ The Master of Education Program in Educational Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. e-mail: baitoey1bt@gmail.com

² Advisors of the Master of Education Program in Educational Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

³ Advisors of the Master of Education Program in Educational Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

* Corresponding author, email: baitoey1bt@gmail.com

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิดความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมได้จัดการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สังคมนั้นก็จะมีพลเมืองที่ดีมีคุณภาพซึ่งจะสามารถธำรงรักษาความเจริญของประเทศชาติไว้พัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างตลอดและต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นองค์การหลักในการจัดการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเป็นองค์การทางสังคมที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการบริหารงานเนื่องจาก มีภารกิจหลักในการให้การศึกษาแก่เยาวชนการที่โรงเรียนจะกระทำการกิจหลักได้ดีมีประสิทธิภาพนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และเจ้าหน้าที่ในปริมาณที่เหมาะสมกับภาระงาน บุคลากร จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการจัดการ ศึกษาเพราะเป็นทั้งทรัพยากรบุคคลและเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรอื่นๆ ในโรงเรียน (วิโรจน์ สารรัตน์, 2554) และหากต้องการจะพัฒนาองค์การ สิ่งที่ต้องพิจารณาจะต้องพิจารณาเปลี่ยนแปลงเป็นอันดับแรก คือ บรรยากาศองค์การนั่นเอง (Brown & Moberg, 1980)

บรรยากาศองค์การเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาองค์การของมนุษย์ เป็นสิ่งเชื่อมโยงระหว่างลักษณะที่มองเห็นได้ขององค์การ เช่น โครงสร้าง กฎเกณฑ์ แบบของความเป็นผู้นำและขวัญกับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น บรรยากาศองค์การจะเป็นความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานต่อลักษณะที่มองเห็นได้ขององค์การ มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน บรรยากาศที่พึงประสงค์ย่อมส่งผลที่ดีต่อการทำงานของบุคลากรในองค์การและจะเป็นการสนับสนุนการจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (การดี อนันต์นาวี, 2551)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รอบสอง (พ.ศ. 2549 – 2553) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 ถึงปีการศึกษา 2556 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 68.57 และ 61.89 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ ร้อยละ 80.00 อาจเป็นเพราะสาเหตุสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวนมากและสถานศึกษามีขนาดความพร้อมแตกต่างกัน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีอัตราครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่ำกว่าเกณฑ์ บางแห่งมีครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการไม่ครบชั้น สอนไม่ตรงวิชาเอกในสาระการเรียนรู้ ขาดแคลน วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์เก่าล้าสมัย อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ขาดชุดชุดโทรคมนาคมการปรับปรุงซ่อมแซมให้มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ยังไม่คุ้มค่า มีปัญหาในเรื่องของการอ่านออก เขียนได้ การคิดวิเคราะห์ผลการประเมินระดับชาติ O-net จัดว่าคุณภาพการศึกษา ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2557)

โรงเรียนเป็นองค์การประเภทหนึ่งที่มีบุคลากรร่วมกันทำงานเช่นนี้ ต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจของบุคลากร การจัดวางระเบียบโครงสร้าง และการจัดการขององค์การจะนำไปสู่บรรยากาศองค์การในโรงเรียนที่ดีผู้บริหารสถานศึกษามักพบปัญหาและอุปสรรคในมิติขาดความสามัคคี การดำเนินงานอยู่เสมอ โดยเฉพาะปัญหาด้านการบริหารงานบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องใช้เทคนิควิธีการหรือกระบวนการต่างๆ ที่จะดึงศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ครูทำหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ มีความต้องการพัฒนางานหวังความสำเร็จในงาน เกิดความสุขกับการทำงานมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อโรงเรียนร่วมกันแต่สภาพการปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถบริหารงานบุคลากรได้สำเร็จตามความมุ่งหวัง มักจะพบว่าการทำงานของครู ยังทำงานตามคำสั่งมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกใน

กลุ่มครูด้วยกันเอง ไม่เตรียมการสอน ไม่ทุ่มเทและเอาใจใส่นักเรียน ไม่พัฒนางาน มีการกล่าวโทษร้องเรียนในกลุ่มครูด้วยกันเอง ตลอดจนผู้บริหาร การทำงานไม่ประสานกัน เป็นต้น (อเนก ผ่องแผ้ว, 2552)

จากข้อมูลและสภาพปัญหาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า บรรยากาศโรงเรียนเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ต่อความรู้สึกของนักเรียน ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน บรรยากาศที่ดีจะทำให้โรงเรียนน่าอยู่ เหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและเสริมสร้างบรรยากาศในองค์กรที่ดีในโรงเรียน ซึ่งจะให้นักเรียน ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และบุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพของการทำงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 126 คน และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 126 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง รวม 252 คน

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์บรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้าง 2. ด้านบรรยากาศแบบผูกมัด 3. ด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย และ 4. ด้านบรรยากาศแบบปิดกั้นโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏดังในตาราง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวม

n = 214

ข้อ ที่	บรรยากาศองค์การในโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	ด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้าง	3.98	0.48	มาก	2
2	ด้านบรรยากาศแบบผูกมัด	3.76	0.59	มาก	3
3	ด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย	4.01	0.47	มาก	1
4	ด้านบรรยากาศแบบปิดกั้น	3.71	0.65	มาก	4

จากตารางที่ 1 พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีระดับบรรยากาศองค์การสูงสุด ในด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย ($\bar{X}=4.01$) รองลงมา คือ ด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้าง ($\bar{X}=3.98$) ด้านบรรยากาศแบบผูกมัด ($\bar{X}=3.76$) และด้านที่มีระดับบรรยากาศต่ำสุดในด้านบรรยากาศแบบปิดกั้น ($\bar{X}=3.71$)

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่พบว่าโรงเรียนมีบรรยากาศองค์การสูงสุด ในด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย รองลงมา คือ ด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้างด้านบรรยากาศแบบผูกมัด และด้านที่มีระดับบรรยากาศต่ำสุดในด้านบรรยากาศแบบปิดกั้น สามารถสรุปผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนมีระดับบรรยากาศอยู่ในระดับมากโดยมีระดับบรรยากาศอยู่อันดับสูงสุดโรงเรียน คือ โรงเรียนมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน และรายการที่มีระดับบรรยากาศอยู่ในอันดับต่ำสุด คือ ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการทำงานตามเป้าหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

1.2 ด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้างในภาพรวม พบว่า โรงเรียนมีระดับบรรยากาศอยู่ในระดับมากโดยมีระดับบรรยากาศอยู่อันดับสูงสุดโรงเรียน คือผู้บริหารโรงเรียนใช้วิสัยทัศน์ในการทำงานที่มีระดับบรรยากาศ อยู่ในอันดับต่ำสุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีลักษณะของผู้นำ

1.3 ด้านบรรยากาศแบบผูกมัด ในภาพรวม พบว่า โรงเรียนมีระดับบรรยากาศอยู่ในระดับมากโดยมีระดับบรรยากาศอยู่อันดับสูงสุดโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนช่วยเหลือในการทำงาน และรายการที่มีระดับบรรยากาศอยู่ในอันดับต่ำสุด คือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนน้าทำงาน

1.4 ด้านบรรยากาศแบบปิดกั้น ในภาพรวม พบว่า โรงเรียนมีระดับบรรยากาศอยู่ในระดับมากโดยมีระดับบรรยากาศอยู่อันดับสูงสุดโรงเรียน คือโรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน และรายการที่มีระดับบรรยากาศอยู่ในอันดับต่ำสุด คือ โรงเรียนมีปัจจัยที่จูงใจในการทำงาน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการในภาพรวม

บรรยากาศองค์การในโรงเรียน	ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ		ผู้บริหารโรงเรียน		ค่า t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้าง	3.85	0.43	4.05	0.49	8.45	0.00
2. ด้านบรรยากาศแบบผูกมัด	3.64	0.58	3.83	0.59	4.76	0.03
3. ด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย	3.92	0.39	4.05	0.50	4.03	0.04
4. ด้านบรรยากาศแบบปิดกั้น	3.60	0.70	3.77	0.61	3.51	0.06

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้างด้านบรรยากาศแบบผูกมัดและด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อยผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านบรรยากาศแบบปิดกั้น โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้างด้านบรรยากาศแบบผูกมัดและด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นในทิศทางบวกมากกว่าครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการส่วนด้านบรรยากาศแบบปิดกั้นทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.1 ด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการและเมื่อพิจารณาเป็นรายการ รายการที่มีความแตกต่างกัน

2.2 ด้านบรรยากาศแบบผูกมัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการและเมื่อพิจารณาเป็นรายการรายการที่มีความแตกต่างกัน

2.3 ด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการและเมื่อพิจารณาเป็นรายการรายการที่มีความแตกต่างกัน

2.4 ด้านบรรยากาศแบบปิดกั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการและเมื่อพิจารณาเป็นรายการรายการที่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องเรื่อง บรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 อภิปรายได้ดังนี้

1. บรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต1เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ทุกด้านมีระดับบรรยากาศอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียน มีคุณลักษณะของผู้นำ และมีนโยบายการบริหารจัดการที่ดีครุมีความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิทย์ บุญช่วย (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมปฏิบัติงานของครูในจังหวัดปัตตานีสรุปลดดังนี้ 1) ระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ในจังหวัดปัตตานีตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านนโยบายการบริหารจัดการด้านคุณลักษณะของผู้นำอยู่ในระดับมาก ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ด้านความพอใจ ในงานที่ปฏิบัติ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย ในภาพรวมอยู่ในระดับบรรยากาศ อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความกรุณาปรานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา ภูหัดทำ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บรรยากาศองค์การของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม

ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนแหลมฉบัง 1 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พฤติกรรมครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการผู้สอนและผู้บริหารสูงสุด ได้แก่ ด้านมิติกรุณาปรานีและด้านอุปสรรคพฤติกรรมต่ำสุด ได้แก่ ด้านมิติเป็นแบบอย่าง

1.2 ด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้างในภาพรวมอยู่ในระดับบรรยากาศอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระศักดิ์ ธารสุขกระจำ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย พบว่า บรรยากาศองค์การแบบเป็นกันเอง มีผลกระทบเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

1.3 ด้านบรรยากาศแบบผูกมัด ในภาพรวมอยู่ในระดับบรรยากาศอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียน ยอมรับในความรู้ความสามารถ และส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ทำให้บรรยากาศองค์การของโรงเรียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธิดา กาวิตา (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บรรยากาศองค์การ ของโรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์การของโรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า มิติขาดความสามัคคี มิติขวัญ มิติห่างเหินมิติมุ่งงาน และมิติเป็นแบบอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

1.4 ด้านบรรยากาศแบบปิดกั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับบรรยากาศ อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการยอมรับและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง สนับสนุนการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จของครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญา ไชยศรี (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพบรรยากาศขององค์การ ความผูกพันต่อองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพ แบบห้วนไห้มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บรรยากาศขององค์การ ความผูกพันต่อองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนองศรีอยุธยา เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านบรรยากาศแบบเปิดกว้างด้านบรรยากาศแบบผูกมัดและด้านบรรยากาศแบบปลดปล่อย โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นในทิศทางบวกมากกว่าครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการส่วนด้านบรรยากาศแบบปิดกั้นทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระศักดิ์ ธารสุขกระจำ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย 1)ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย พบว่า โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ 1.1) บรรยากาศองค์การแบบปิด 1.2) บรรยากาศองค์การแบบอิสระ 1.3) บรรยากาศองค์การแบบเปิด 1.4) บรรยากาศองค์การแบบเป็นกันเอง 1.5) บรรยากาศองค์การแบบควบคุม และ 1.6) บรรยากาศองค์การแบบฉันทน์พ้องกับลูก2) ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยตามทรรศนะของบุคลากร

มหาวิทยาลัย โดยภาพรวม พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่มีตำแหน่ง ต่างกันมี ทัศนคติเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่องบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า มีลักษณะหากโรงเรียนมีบรรยากาศที่ เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานมีปัจจัยที่สนับสนุนการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จในการทำงานมีสภาพแวดล้อมที่ ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารควรมีการจัดสัมมนาครู เพื่อปรับสภาพการทำงานและรูปแบบการบริหารงานใหม่ จะทำให้บรรยากาศองค์การของโรงเรียนมีบรรยากาศในการทำงานที่ดีขึ้น และควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู กับผู้บริหาร

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีศึกษาวิจัยว่า มีตัวแปร หรือปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ หรือส่งผลต่อบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาบ้าง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ในเชิงลึกเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน โดยอาจจะใช้วิธีการศึกษาเป็นรายกรณี โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเจาะลึก การสังเกต หรือเทคนิคการสนทนาแบบกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลในสถานการณ์จริงที่มีลักษณะเชิงลึกกว่าการวิจัยในครั้งนี้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร. พรเทพ ฐิ์แผน ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.นริศนันท์ เดชสุระ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ปฤษฎา ธนะวรราช ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.กัลยา มาลัย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจนให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือ และผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อนนักศึกษาหลักสูตรปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการจัดทำ วิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์ทั้งหลายอันจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นความกตัญญูแด่บิดา มารดา ญาติพี่น้อง บุตร ภรรยา ผู้บังคับบัญชา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ อาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนเสริมสร้างรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยไทย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- จิระศักดิ์ ธารสุขกระจ่าง. (2557). บรรยายการองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มนตรีการพิมพ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2554). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา : แนวคิดและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรพาณิช.
- วีรวัฒน์ จตุรงค์. (2554). การศึกษาบรรยายการองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศศิญา กาวิตา. (2553). บรรยายการองค์การของโรงเรียนในอำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2557). แผนปฏิบัติการประจำปี 2557. พระนครศรีอยุธยา : กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา.
- สุวิทย์ บุญช่วย. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยายการองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อเนก ผ่องแผ้ว. (2552). บรรยายการองค์การของโรงเรียนในอำเภอดาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรัญญา ไชยศรี. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ บรรยายการองค์การ ความผูกพันต่อองค์การกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- Brown, W.B. and Moberg D. J. (1980). Organization Theory and Management : A Macro Practice. New York : Addison-Wesley.